Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2025)0309

Tillämpningen av fördragets bestämmelser om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och de nationella parlamentens roll i EU:s lagstiftningsprocess

Europaparlamentets resolution av den 27 november 2025 om tillämpningen av fördragets bestämmelser om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och de nationella parlamentens roll i EU:s lagstiftningsprocess (2025/2042(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), särskilt artikel 5 om tilldelning av befogenheter, subsidiaritet och proportionalitet, artikel 10.1 om representativ demokrati, artikel 10.2 om representation av EU:s medborgare, artikel 10.3 om EU-medborgarnas rätt att delta i unionens demokratiska liv, artikel 11 om deltagandedemokrati och artikel 12 om de nationella parlamentens roll,

– med beaktande av protokoll nr 1 till EU-fördraget och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen[1] samt protokoll nr 2 till EU-fördraget och EUF-fördraget om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna[2],

– med beaktande av artiklarna 2–6, 15 och 122 i EUF-fördraget,

– med beaktande av sina resolutioner av den 7 maj 2009 om utvecklingen av förbindelserna mellan Europaparlamentet och nationella parlament enligt Lissabonfördraget[3], av den 16 april 2014 om förbindelserna mellan Europaparlamentet och de nationella parlamenten[4], av den 19 april 2018 om genomförandet av fördragets bestämmelser om nationella parlament[5] och av den 17 januari 2024

---

1 EUT C 202, 7.6.2016, s. 203. ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_1/oj.
2 EUT C 115, 9.5.2008, s. 206.
3 EUT C 212 E, 5.8.2010, s. 94.
4 EUT C 443, 22.12.2017, s. 40.
5 EUT C 390, 18.11.2019, s. 121.

om genomförandet av fördragets bestämmelser om nationella parlament[6],

– med beaktande av sin resolution av den 22 november 2023 om Europaparlamentets förslag till ändringar av fördragen[7], i synnerhet de föreslagna ändringarna avseende subsidiaritetsprincipen och protokoll nr 2,

– med beaktande av Mario Draghis rapport om EU:s framtida konkurrenskraft (Draghirapporten)[8] av den 9 september 2024,

– med beaktande av kommissionens årliga rapporter om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och förbindelserna med de nationella parlamenten,

– med beaktande av slutrapporten av den 10 juli 2018 från arbetsgruppen för subsidiaritet och proportionalitet och att ”göra mindre men göra det effektivare”[9],

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 23 oktober 2018 *En starkare roll för subsidiaritets- proportionalitetsprinciperna i EU:s beslutsfattande* (COM(2018)0703),

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av yttrandet från utskottet för konstitutionella frågor (A10-0224/2025), och av följande skäl:

A. Subsidiaritetsprincipen, som stadgas i artikel 5.3 i EU-fördraget, säkerställer att unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet ska vidta en åtgärd ”endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, vare sig på central nivå eller på regional och lokal nivå, och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå”. Denna princip skyddar maktbalansen i EU. Enligt proportionalitetsprincipen, som beskrivs i artikel 5.4 i EU-fördraget, får EU:s åtgärder till innehåll och form inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen.

---

6 EUT C, C/2024/5714, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5714/oj.

7 EUT C, C/2024/4216, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj.

8 Draghi, M., *The future of European Competitiveness*, Europeiska kommissionen, 9 september 2024, https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report_en?prefLang=sv.

9 https://commission.europa.eu/document/download/8530a17b-e2b8-4cd4-a68d-597767cfbad7_en?filename=report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_en.pdf.

B. Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna är nödvändiga för att säkerställa EU:s demokratiska legitimitet och lagstiftningens verkan och effektivitet. Det är angeläget att EU respekterar sina medlemsstaters mångfald och undviker onödiga regelbördor för medlemsstaterna och deras rättssubjekt.

C. I artiklarna 2–6 i EUF-fördraget avgränsas EU:s exklusiva, delade och stödjande befogenheter tydligt.

D. Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna nämndes uttryckligen för första gången i Maastrichtfördraget för att balansera Europeiska unionens växande befogenheter mot medlemsstaternas suveränitet. De nationella parlamentens roll stärktes genom protokoll nr 2 till fördragen, som lades till genom Lissabonfördraget, i och med införandet av ett system för tidig varning.

E. 577 subsidiaritetskontroller och motiverade yttranden från nationella parlament, 3 803 bidrag från nationella parlament, tre ”gula kort” och inget ”orange kort” har lämnats in sedan Lissabonfördraget trädde i kraft 2009.

F. I överensstämmelse med de i Lissabonfördraget förankrade principerna, särskilt protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, måste EU:s hela institutionella ramverk göra konsekventa och ihållande ansträngningar för att säkerställa de nationella parlamentens aktiva delaktighet i den europeiska beslutsprocessen. Mekanismerna för ”gult kort” och ”orange kort”, enligt vad som föreskrivs i Lissabonfördraget, bör stärkas, och man bör överväga att ytterligare öka deras effektivitet.

G. Bara det första av de tre förfarandena med gult kort har lett till att ett förslag till förordning har dragits tillbaka[10]. Det andra ledde till ett fördjupat samarbete mellan 20 medlemsstater i stället för ett enhälligt genomförande[11], och det tredje hade ingen effekt, samtidigt som 14 motiverade yttranden lämnats in av parlamenten i 11 medlemsstater[12].

---

10 Förslag till rådets förordning av den 21 mars 2012 om utövandet av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster (COM(2012)0130).

11 Inrättandet av Europeiska åklagarmyndigheten: det gula kortet utlöstes 2013, och ett fördjupat samarbete antogs enligt artikel 86 i EUF-fördraget 2017.

12 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/957 av den 28 juni 2018 om ändring av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster, EUT L 173, 9.7.2018, s. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/957/oj).

H. Systemet för tidig varning har bara lett till två förfaranden inför Europeiska unionens domstol (*domstolen*) för att bedöma huruvida subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna har tillämpats på rätt sätt. Domstolen gjorde i båda dessa fall bedömningen att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna inte hade åsidosatts.

I. En strikt tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna från kommissionens och medlagstiftarnas sida kan bidra till att lätta på regelbördan och till att göra lagstiftningsprocessen effektivare.

J. Det är etablerad praxis med en parlamentarisk dimension i varje roterande ordförandeskap i Europeiska unionens råd, där de nationella parlamenten deltar tillsammans med Europaparlamentet i flera interparlamentariska konferenser i en rad olika ämnen.

K. De nationella parlamenten inkluderas i EU:s lagstiftningsprocess både genom särskilda bestämmelser i protokoll 2 till EUF-fördraget och genom att de utövar demokratisk kontroll över sina respektive nationella regeringar, vilka företräder medlemsstaternas intressen i rådet.

L. Artikel 122 i EUF-fördraget är avsedd att tillämpas endast i undantags- och krissituationer och bör inte missbrukas som ett sätt att kringgå andra förfaranden som fastställs i fördragen, särskilt eftersom detta skulle utesluta parlamentets deltagande därmed skulle kunna försvaga allmänhetens tilltro.

M. Granskningen av kommissionen, som är EU:s verkställande organ, bör utövas av både Europaparlamentet och de nationella parlamenten.

1. Europaparlamentet bekräftar på nytt subsidiaritets- och proportionalitetsprincipernas grundläggande betydelse för EU:s regelverk och institutionella ramar. Parlamentet påminner om att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna bör vara väsentliga inslag i kommissionens strategi för bättre lagstiftning, som bygger på de tre grundläggande processerna utvärdering, konsekvensbedömning och samråd med berörda parter. Parlamentet upprepar att dessa principer är väsentliga för att slå vakt om maktdelningen och säkerställa att EU:s åtgärder är nödvändiga och lämpliga.

2. Europaparlamentet betonar att det bakomliggande resonemanget bakom subsidiaritetsprincipen är att se till att beslut fattas så nära medborgarna som möjligt, varvid medlemsstaterna har kvar förmågan att fatta beslut och vidta åtgärder och unionen har tillåtelse att ingripa när målen med en åtgärd inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan bättre uppnås på unionsnivå på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller

verkningar, med det främsta målet att maximera effektiviteten och skapa större närhet till medborgarna.

3. Europaparlamentet påminner om att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna innebär att EU-institutionernas åtgärder inte får gå utöver vad som är lämpligt och nödvändigt för att uppnå de legitima mål som eftersträvas med EU:s lagstiftning.

4. Europaparlamentet understryker att begreppet ”aktiv subsidiaritet”, som tagits fram av arbetsgruppen för subsidiaritet och proportionalitet och att ”göra mindre men göra det effektivare” (*arbetsgruppen*), bygger på konstruktivt samarbete mellan alla förvaltningsnivåer i alla skeden av EU-lagstiftningens livscykel till gagn för EU-medborgarna.

Kommissionens roll

5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att iaktta tillbörlig aktsamhet och diskretion när den föreslår lagstiftning som omfattas av delade befogenheter. Parlamentet uppmanar kommissionen att göra en tydlig och grundlig definition av den rättsliga grunden för EU-åtgärder och att säkerställa full respekt för medlemsstaternas befogenheter och lämplig användning av rättsliga grunder. Parlamentet understryker att EU:s hela institutionella ramverk måste göra konsekventa och ihållande ansträngningar för att säkerställa de nationella parlamentens aktiva delaktighet i EU:s beslutsprocess.

6. Europaparlamentet noterar med oro att kommissionen valt artikel 122 i EUF-fördraget som rättslig grund för att skjuta till 800 miljarder euro till instrumentet ReArm Europe/Beredskap 2030. Parlamentet uppmanar kommissionen att se över den rättsliga grunden för detta initiativ. Kommissionen uppmanas kraftfullt att i alla framtida förslag tolka artikel 122 i EUF-fördraget i ljuset av dess ursprungliga utformning, som en lösning för hantering av undantags- och krissituationer, och i subsidiaritetsprincipens anda.

7. Europaparlamentet betonar att alla lagstiftningsinitiativ från kommissionen som omfattas av delade befogenheter strikt måste ligga inom ramen för en grundlig konsekvensbedömning på förhand, som på ett kvantifierat och motiverat sätt visar att verksamma åtgärder behövs och vilka instrument som valts. Parlamentet kräver att kommissionen uttryckligen, genom en jämförande analys mellan medlemsstaterna, visar att en harmonisering av lagstiftningen på EU-nivå tillför ett betydande mervärde och inte utgör en förtäckt utökning av befogenheter. Parlamentet påminner om kommissionens avsikt – som den uttryckte i sitt meddelande från 2018 – att införa en bedömningstabell i sin vägledning om bättre lagstiftning och att använda den som en del av de konsekvensbedömningar, utvärderingar och motiveringar som åtföljer dess lagstiftningsförslag. Parlamentet beklagar att detta hittills inte har

omsatts i praktiken. Parlamentet välkomnar härvidlag den subsidiaritetstabell som tagits fram av Europeiska regionkommittén, och uppmuntrar kommissionen att använda den som grund för sina subsidiaritetsbedömningar. Parlamentet insisterar på att det behövs en mer rigorös kontroll av användningen av artiklarna 122 och 352 i EUF-fördraget som rättslig grund och vill se ett förstärkt föregående samråd med de nationella och regionala parlament som har lagstiftningsbefogenheter innan lagstiftning på EU-nivå föreslås.

8. Europaparlamentet noterar den oro som enhälligt har uttryckts av den franska senatens utskott för Europafrågor[13] avseende den svaga rättsliga grunden för vissa EU-lagstiftningsinitiativ, den ökande tendensen att gynna förordningar framför direktiv och den överdrivna användningen av genomförandeakter och delegerade akter.

9. Europaparlamentet påminner om att artikel 5 i protokoll nr 2 kräver att kommissionen lämnar en detaljerad bedömning av huruvida den har följt subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Kommissionen uppmanas kraftfullt att tillsammans med Europaparlamentet göra en mer systematisk analys av subsidiaritet och proportionalitet vid utarbetandet av lagstiftningsförslag. Parlamentet påminner om att subsidiaritetskontroller är nödvändiga för en god förvaltning och inte bör reduceras till en ren formalitet. Parlamentet efterlyser större insyn i tillämpningen av dessa principer, så att varje lagstiftningsförslag anger en detaljerad motivering för ett ingripande av EU, mervärdet med att agera och åtgärdernas proportionalitet i förhållande till målen.

10. Europaparlamentet konstaterar att kommissionens svar på motiverade yttranden bör övervägas noga även när de inte stöds av ett stort antal nationella parlament. Den specifika situationen i enskilda medlemsstater är betydelsefull, med tanke på mångfalden av rättstraditioner och regionala skillnader inom EU. Det är oroande att det finns få belägg för att kommissionen på ett väsentligt sätt ändrar sina förslag till följd av motiverade yttranden från nationella parlament.

11. Europaparlamentet påpekar att det kan innebära mycket höga kostnader för kommuner att tillämpa ny EU-lagstiftning, särskilt i avlägsna eller glesbefolkade områden. Kommunerna måste förses med tillräckliga ekonomiska resurser för att genomföra EU-rätten så att de kan efterleva nya rättsliga EU-normer. Parlamentet påpekar att dessa ekonomiska resurser bör motsvara de kostnader kommunerna har för genomförandet.

---

13 Le Sénat, Commission des affaires européennes, ‘Dérive normative de l’Union européenne – Rapport d’information n° 190 (2024-2025), 4 december 2024.

12. Europaparlamentet påpekar att de nationella parlamenten sällan har använt sig av förfarandena med gult respektive orange kort. Parlamentet understryker att detta inte beror på ointresse från de nationella parlamentens sida. Det finns ett antal möjliga förklaringar till den begränsade användningen av förfarandet med gult kort, bland annat bristen på insyn i EU:s lagstiftningsarbete, bristen på kunskap om EU:s lagstiftningsprocess och tidsbegränsningar. De parlament som avstår från att använda detta redskap gör det svårare att uppnå det tröskelvärde som krävs. Det nuvarande förfarandet är alltför tungrott, och det finns utrymme för förbättringar. I detta sammanhang påminner parlamentet om sina tidigare förslag att förlänga tidsfristen för förfaranden med ”gult kort” till tolv veckor och att ha en bredare reflektion kring möjligheten att uppgradera mekanismen för tidig varning och göra den till ett verktyg som ger de nationella parlamenten möjlighet att utforma EU-politiken. Parlamentet påminner här om sin senaste resolution om genomförandet av fördragets bestämmelser om nationella parlament, där det uppmanade medlemsstaterna att se till att de nationella parlamenten har tillräckliga resurser för att utföra sina författningsenliga tillsynsuppgifter och rekommenderade de nationella parlamenten att använda plattformen för EU:s interparlamentariska utbyte (Ipex) på ett effektivare sätt och att göra sina regionala parlament delaktiga i arbetet med att ta mekanismen för tidig varning i drift.

13. Europaparlamentet välkomnar inrättandet av informella förfaranden för att förbättra samordningen mellan kommissionen, Europaparlamentet och de nationella parlamenten, exempelvis den politiska dialogen, dialogen med föredragandena och webbplatsen ”National Parliament opinions and Commission replies”[14]. Kommissionen uppmanas eftertryckligen att utforska olika sätt att ytterligare förbättra samrådet med de nationella parlamenten i subsidiaritetsfrågor, till exempel genom att inrätta ett ”gemensamt subsidiaritetsnav” baserat på Ipex-plattformen, där motiverade yttranden samt exempelvis bidrag, yttranden från Europeiska regionkommittén, svar från kommissionen och parlamentets resolutioner skulle samlas och vara fritt tillgängliga. Parlamentet anser att ett gemensamt subsidiaritetsnav skulle vara ett lämpligt forum för medlemsstaterna att begära att kommissionen föreslår stöd eller samordning av lagstiftning på ett område där medlemsstaterna har exklusiv behörighet.

14. Europaparlamentet välkomnar kommissionens försök på senare tid att utvidga och förbättra subsidiaritetstabellen som en del av sin förhandskonsekvensbedömning av EU-lagstiftningen med hjälp av verktygslådan för bättre lagstiftning. Parlamentet uppmanar kommissionen att ytterligare integrera subsidiaritetsöversynen i sin politiska cykel genom att bland annat förlänga

---

14 https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/home.

subsidiaritetsutvärderingen efter de interinstitutionella förhandlingarna om så krävs till följd av de resulterande ändringarna.

15. Europaparlamentet noterar oron över att kommissionens kontakter med de nationella parlamenten är begränsade och kommer alltför sent i lagstiftningsprocessen, vilket i sin tur begränsar de nationella parlamentens möjligheter att påverka lagstiftningsförslag. Kommissionen uppmanas eftertryckligen att begära in bidrag från de nationella parlamenten i ett tidigare skede, närmare bestämt när samråd äger rum.

16. Europaparlamentet anser att formell och informell interparlamentarisk dialog i ett tidigare skede av lagstiftningsprocessen är avgörande för att subsidiaritetsprincipen ska kunna införlivas korrekt. Detta skulle kunna ta formen av månatliga eller kvartalsvisa möten mellan ledamöter av Europaparlamentet och ledamöter av nationella parlament med ledning av artikel 9 i protokoll nr 1.

17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att alltid noga överväga om ökad samordning med nationella myndigheter på vissa områden inte vore en bättre lösning än inrättande av nya transnationella byråer.

18. Europaparlamentet betonar den nyckelroll som parlamenten spelar i centrum för demokratin och behovet att respektera den tydliga fördelningen av befogenheter mellan de olika nivåerna av den europeiska liberala demokratin, det vill säga den lokala, regionala, nationella och europeiska nivån, i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget, för att säkerställa demokratisk legitimitet och en effektiv beslutsprocess och för att öka förtroendet och samarbetet mellan parlamenten på olika nivåer.

19. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta större hänsyn till Europeiska regionkommitténs yttranden genom det nätverk för övervakning av subsidiaritetsprincipen som inrättats för att underlätta informationsutbytet mellan regionala och lokala myndigheter och EU om de olika lagstiftningsförslag som, efter att de antagits, kommer att få en direkt inverkan på dessa organ och på den politik som de ansvarar för.

De nationella parlamentens roll

20. Europaparlamentet betonar att de nationella parlamenten har en central roll för att EU ska hålla sig till subsidiaritetsprincipen och att lagstiftningsprocessen kommer att stärka EU:s och dess lagstiftningsinitiativs giltighet och demokratiska legitimitet. Parlamentet betonar att det behövs en fortsatt granskning av EU-lagstiftningen och ett mer aktivt deltagande av de nationella parlamenten genom de mekanismer som föreskrivs i fördragen,

inbegripet förfarandena med gult respektive orange kort. Parlamentet uppmuntrar de nationella parlamenten att stärka sin kapacitet att granska och ifrågasätta EU-åtgärder på ett effektivt sätt enligt subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, att utöva starkare och tidigare tillsyn över lagstiftningsförslag och att säkerställa att EU:s lagstiftningsinitiativ respekterar balansen och fördelningen av befogenheter mellan EU och dess medlemsstater.

21. Europaparlamentet påminner om att de nationella parlamenten utövar demokratisk kontroll över sina respektive nationella regeringar, som företräder medlemsstaternas intressen i rådet. Parlamentet framhåller att vissa medlemsstater föreskriver ett mer aktivt deltagande av sina nationella och/eller regionala parlament i EU:s lagstiftningsprocess, till exempel genom att utöva parlamentsreservationen. Parlamentet uppmuntrar alla medlemsstater att vidta åtgärder för att säkerställa att de nationella parlamenten deltar mer aktivt i utformningen av sina nationella ståndpunkter i syfte att stärka den demokratiska legitimiteten i rådets överläggningar.

22. Europaparlamentet välkomnar bidragen från det 72:a plenarsammanträdet i Konferensen mellan de parlamentariska organen för EU-frågor vid Europeiska unionens parlament (Cosac)[15], där man rekommenderade att de nationella parlamentens subsidiaritetsprövning skulle stärkas genom en förlängning av tidsfristen för att lämna in yttranden från åtta till tio veckor och genom en sänkning av tröskeln för aktivering av det gula kortet till en fjärdedel av de avgivna rösterna.

23. Europaparlamentet vill se en förstärkt roll för de nationella parlamenten i EU genom bättre insyn, dialog och samarbetsmekanismer mellan de nationella parlamenten och kommissionen. De nationella parlamenten har visserligen inte någon direkt formell makt över kommissionen på det vis som Europaparlamentet har, men deras politiska inflytande bör stärkas för att säkerställa större transparens och legitimitet i kommissionens åtgärder.

24. Europaparlamentet anser att de nationella parlamenten bör ges en mer positiv och proaktiv roll, exempelvis genom att det skapas ett ”grönt kort” med lägre tröskelvärden. Parlamentet anser vidare att den nuvarande tidsfristen på åtta veckor för nationella parlament att lämna in motiverade yttranden enligt artikel 4 i protokoll nr 1 i samband med nästa översyn av fördragen bör förlängas till tolv veckor. Parlamentet påminner om att kommissionen redan har

---

15 https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a8930500d90193061cc8e70006/LXXII%20COSAC%20Contribution%20EN.pdf.

medgett en viss flexibilitet i tidsfristerna genom att dessutom utesluta perioden mellan den 20 december och den 10 januari.

25. Europaparlamentet upprepar att det strukturella samarbetet mellan EU:s medlagstiftare och nationella, regionala och lokala lagstiftare behöver stärkas. Parlamentet understryker att Europeiska parlamentsveckan och interparlamentariska utskottssammanträden har varit avgörande i detta avseende. Parlamentet anser att en vidareutveckling av en utökad årlig Europeisk parlamentsvecka skulle göra det möjligt för ledamöter av Europaparlamentet, kommissionsledamöter och ministrar från sittande rådsordförandeskap att besöka alla nationella och, i förekommande fall, regionala parlament för att tillsammans med nationella parlamentsledamöter diskutera och förklara den europeiska agendan.

26. Europaparlamentet föreslår att man inleder en diskussion om utarbetandet av en gemensam politisk förklaring eller ett ramavtal mellan de nationella parlamenten och Europaparlamentet om anordnandet av den föreslagna Europeiska parlamentsveckan för att skapa en mer enhetlig ram för samarbete på politisk, institutionell och administrativ nivå. Parlamentet anser att den föreslagna Europeiska parlamentsveckan bör dra lärdom av nuvarande och tidigare forum, såsom den parlamentsvecka som anordnas av konferensen om den europeiska planeringsterminen och den interparlamentariska konferensen om stabilitet, ekonomisk samordning och styrning i Europeiska unionen samt konferensen om Europas framtid. Parlamentet anser vidare att möten i politiska familjer och förmöten mellan och inom nationella och europeiska politiska grupper inom ramen för EU:s interparlamentariska samarbete skulle kunna tillföra ett mervärde i form av en autentisk europeisk politisk debatt.

27. Europaparlamentet anser att den begränsade användningen av förfarandet med gult kort och ineffektiviteten i förfarandet med orange kort visar att det fortfarande finns utrymme för förbättringar och att förfarandena har begränsningar eftersom de inte har någon bindande verkan på kommissionens lagstiftningsförslag. Parlamentet anser att bättre samordning mellan de nationella parlamenten är möjlig i detta avseende. Parlamentet understryker att ett bättre samarbete mellan de nationella parlamenten och Europaparlamentet skulle leda till ett mer aktivt engagemang för EU:s lagstiftningsförslag, och att ett samarbete med nationella regeringar som mellanhänder skulle leda till en starkare roll för de nationella parlamenten i utformningen av EU-lagstiftningen.

28. Europaparlamentet betonar den viktiga roll som regionala och lokala samhällen spelar och uppmanar kommissionen att utforska hur deras bidrag på ett bättre sätt kan införlivas i lagstiftningsförslag och i utvärderingen av gällande EU-lagstiftning. Parlamentet anser i detta

avseende att kommissionen bör underlätta anordnandet av offentliga samråd på lokal och regional nivå för att öka medborgarnas makt över och deltagande i utformningen av EU:s politik.

29. Europaparlamentet uppmuntrar EU-institutionerna och regionala parlament med lagstiftningsbefogenheter att engagera sig mer aktivt och interagera direkt med varandra, samtidigt som de nationella parlamentens roll och befogenheter respekteras fullt ut. Parlamentet uppmanar de nationella parlamenten att inkludera motiverade yttranden från regionala parlament med lagstiftningsbefogenheter i sina slutliga motiverade yttranden som skickas till Europaparlamentets talman och till ordförandena för rådet och kommissionen när exklusiva befogenheter på regional nivå påverkas. Parlamentet bekräftar att artikel 12 i EU-fördraget och protokoll nr 1 ger de nationella parlamenten rätt att erhålla information direkt från EU-institutionerna. Parlamentet föreslår att rätten att bli informerad utvidgas även till regionala parlament med lagstiftningsbefogenheter.

30. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i linje med rekommendationerna i Draghirapporten inleda en utredning som omfattar hela EU för att identifiera och analysera orsakerna bakom det begränsade utövandet av de nationella parlamentens granskningskapacitet i förhållande till subsidiaritet. Parlamentet uppmuntrar kommissionen att utnyttja de nationella och regionala myndigheternas sakkunskap och erfarenhet när det gäller införlivandet och genomförandet av EU-lagstiftningen.

Domstolens roll

31. Europaparlamentet betonar att domstolen spelar en avgörande roll för att tillämpa och tolka subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i EU:s rättsliga ramverk. Sedan subsidiaritetsprincipen infördes som allmän princip har den inte har varit föremål för intensiv rättslig prövning av domstolen. Parlamentet noterar att generaladvokaterna i sina yttranden ägnar föga uppmärksamhet åt subsidiaritetsfrågor.

32. Europaparlamentet varnar för att domstolens synbara motvillighet att genomdriva subsidiaritetsprincipen kan leda till en ovilja från medlemsstaternas sida att vända sig till domstolen från första början.

33. Europaparlamentet rekommenderar kommissionen att i sina samråd med medlemsstaterna se till att regeringarna lägger fram bevis för att de tar hänsyn till ståndpunkterna från nationella och regionala parlament med lagstiftningsbefogenheter.

34. Europaparlamentet konstaterar att domstolen upplevs vara ovillig att kraftfullt genomdriva subsidiaritetsprincipen som en meningsfull begränsning av EU:s lagstiftningsåtgärder.

35. Europaparlamentet konstaterar att domstolen är bunden av subsidiaritetsprincipen också när den tolkar frågor som rör delade befogenheter, eftersom den rättsliga tolkningen av lagstiftningen i sig utgör lagstiftning.

36. Europaparlamentet noterar domstolens tolkning att underlåtenhet att ta hänsyn till en eller flera medlemsstaters särskilda situation i bedömningen av ett lagstiftningsinitiativ inte utgör ett åsidosättande av proportionalitetsprincipen[16]. Parlamentet insisterar på att medlemsstaternas individuella särdrag är relevanta för utarbetandet av lagstiftning för EU som helhet.

37. Europaparlamentet uttrycker oro över domstolens dom att underlåtenheten att göra en konsekvensbedömning inte kan anses utgöra ett åsidosättande av proportionalitetsprincipen[17]. Parlamentet uppmanar kommissionen att utföra konsekvensbedömningar utan undantag och att komma med en ny konsekvensbedömning när lagstiftningsförslagets tillämpningsområde ändras.

38. Europaparlamentet understryker att respekten för subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna är avgörande för medborgarnas tilltro till EU och dess lagstiftning, och bör förmedlas tydligare till allmänheten i samband med kommunikationen om enskilda lagstiftningsinitiativ.

39. Europaparlamentet upprepar att konsekvensbedömningar bör baseras på korrekt, objektiv och fullständig information. Parlamentet anser följaktligen att det är väsentligt att EU:s medlagstiftare samlar in synpunkter från de lokala och regionala myndigheterna, som kan tillhandahålla den mest exakta informationen om olika frågor.

40. Europaparlamentet vill att de nationella parlamenten tillfrågas för att man ska kunna bedöma vilka faktorer som påverkar deras användning av förfarandet med gult kort och hur de uppfattar respekten för subsidiaritetsprincipen i EU:s beslutsfattande.

41. Europaparlamentet anser att det är relevant att genomföra en undersökning bland nationella lagstiftande organ för att samla in deras synpunkter på tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Parlamentet föreslår därför att kommissionen genomför en sådan undersökning för att fastställa på vilka områden och i vilken utsträckning nationella lagstiftande organ behöver vara förändringsaktörer.

---

16 Domstolens dom av den 18 juni 2015, Republiken Estland mot Europaparlamentet och Europeiska unionens råd, C-508/13, ECLI:EU:C:2015:403.

17 Domstolens dom av den 3 december 2019, Republiken Tjeckien mot Europaparlamentet och Europeiska unionens råd, C-482/17, ECLI:EU:C:2019:1035.

Slutliga iakttagelser

42. Europaparlamentet efterlyser en tydligare och mer konsekvent definition och tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, med beaktande av den strategi för aktiv subsidiaritet som utarbetats av arbetsgruppen, för att säkerställa att alla EU-institutioner tillämpar en gemensam förståelse av dessa grundläggande principer i lagstiftningsprocessen. Parlamentet föreslår att man inleder en diskussion om inrättandet av en ”subsidiaritetsdomstol” inför en framtida fördragsöversyn.

43. Europaparlamentet kräver att alla kryphål täpps till för större transparens från kommissionens sida när den utarbetar lagstiftningsförslag, bland annat att den tar tidigare kontakt med nationella parlament för att säkerställa att subsidiaritetsfrågor hanteras på lämpligt sätt.

44. Europaparlamentet ställer sig bakom Draghirapportens slutsats att EU:s politik och lagstiftningsåtgärder bör fokusera på områden där EU verkligen kan tillföra ett större mervärde än nationella eller subnationella politiska åtgärder. Vidare uppmanar parlamentet eftertryckligen EU-institutionerna att anta en princip om återhållsamhet i beslutsfattandet genom att välja ut framtida initiativ med större omsorg och effektivisera befintlig lagstiftning.

45. Europaparlamentet anser att den befintliga EU-lagstiftningen regelbundet bör utvärderas med avseende på proportionalitet och lämplighet i förhållande till dagens verklighet. Parlamentet understryker att artificiell intelligens kan vara avgörande för att hitta rättsliga inkonsekvenser eller oproportionerliga effekter och därmed underlätta efterlevnaden och, i tillämpliga fall, åtgärda bristen på proportionalitet.

46. Europaparlamentet föreslår att all interparlamentarisk verksamhet som utvecklats inom ramen för protokoll nr 1 till Lissabonfördraget (inbegripet Cosac, Ipex, CERDP osv.) av de nationella parlamenten och Europaparlamentet bör utnyttjas bättre och integreras i synergi för att bättre tillämpa subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

47. Europaparlamentet påpekar att ledamöterna, som väljs direkt av EU-medborgarna, har stora befogenheter att fastställa EU:s lagstiftningsagenda. Parlamentet åtar sig att utnyttja initiativrätten enligt artikel 225 i EUF-fördraget för att föreslå upphävande av lagstiftning för att minska regelbördan, med full respekt för subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

48. Europaparlamentet upprepar att respekten för subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna kommer att underlätta bättre lagstiftning och minska regelbördan och byråkratin. Parlamentet insisterar på att kommissionen innan den lägger fram ett

lagstiftningsförslag bör bedöma om den önskade positiva effekten kan uppnås på lokal, regional eller nationell nivå, och att det i händelse av osäkerhet om vilken åtgärdsnivå som är lämpligast bör finnas en presumtion som kan motbevisas till förmån för lägre förvaltningsnivåer.

49. Europaparlamentet understryker arbetsgruppens slutsatser att kommissionen och medlagstiftarna bör balansera sitt arbete för att åstadkomma ett effektivare genomförande i stället för att ta initiativ till ny lagstiftning eller ständigt ändra befintlig lagstiftning på områden där denna är föråldrad och/eller nyligen har reviderats väsentligt.

°

° °

50. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen och de nationella parlamenten.